

STATSMINISTERENS KONTOR

Informasjonsleder Grete Berget - Tlf. (02) 34 40 33, 30 16 22 priv.

SPERREFRIST Lørdag 1.oktober kl 0900

DATO 30-9-88

- Statsministeren varsler:

- EKSTRA-INNSATS FOR
BARNEHAGER NØDVENDIG

1

2 Regjeringen vil foreslå å forskuttere inntil 75 millioner kroner av
3 Husbaneksn rammer for barnehager neste år, for ikke å forsinke barne-
4 hageutbyggingen.

5 Reglene for familiebarnehager skal gjennomgås for å stimulere til
6 en sterkere bruk av denne barnehagetypen, også i andre lokaler enn
7 private hjem.

8 Det skal undersøkes om kommunene utnytter de eksisterende barnehagene
9 godt nok, eller om standarden er høyere enn loven tilsier.

10 Det var statsminister Gro Harlem Brundtland som varslet dette i et
foredrag for landsstyremøtet i Arbeiderpartiets kvinnebevegelse lørdag.

- Statsministeren presenterte forslaget til nytt arbeidsprogram og la
særlig vekt på barnehageutbyggingen.

1

2 - Vi må mobilisere det vi kan av krefter for å utløse ideer og finne
3 best mulige svar på et skrikende behov. Jeg ser det som en stor utfordring
4 for oss alle, for vår organisasjon, for kvinnebevegelsen og for frivillige
5 organisasjoner. Kunne vi ikke i dette året vi nå går inn i ta mål av oss
6 til en ekstra-innsats for å ligge foran barnehagemeldingen ?, sa statsminist
7 eren, og fortsatte:

6

8 - La oss spørre: Hva står i veien for flere plasser for flere barn ?
9 La oss være pågående, utnytte alle muligheter, be om dispensasjon og for-
10 søksevirkosmhet for at det virkelig kan blomste opp nye tilbud.

8

9

10 UTDRAG AV STATSMINISTERENS FOREDRAG er vedlagt.

11

12

13

14

U T D R A G foredrag
Kvinnebevegelsens Landsstyremøte
Leankcllen 1. oktober 1988

Med forbehold om endringer
SPERRET til 1.10.88 kl 0900

Statsminister
Gro Harlem Brundtland

Barna og barnefamilienes situasjon står sentralt i flere av reformene som reises i Arbeiderpartiets program for neste periode.

Gjennom økt svangerskapspermisjon, flere barnehageplasser og arbeidstidsreformer, kan vi møte behovet for tryggere og fastere rammer rundt barnas oppvekst, samtidig som vi øker foreldrenes frihet og muligheter til å kombinere arbeid og omsorg.

Det viktigste samfunnet kan gjøre for de minste barna, er å utvide svangerskapspermisjonen og bygge flere barnehager. Her har vi helt fra 1986 satset hardt, og vi går videre, i et enda større tempo den kommende perioden.

Også her har vi nå snudd en negativ utvikling. Etter at barnehageutbyggingen på slutten av 1970-tallet kom opp i 10.000 nye plasser årlig, sank den til langt under halvparten under den borgerlige regjeringen. Nå er den på vei opp igjen. Aksjon Bygg barnehager har gitt resultater. I år regner vi med å nå 8.000 nye plasser - dobbelt så mange som før regjeringsskiftet.

Selv om utlånsrammene er økt kraftig, har Husbanken nå langt flere søknader om nye barnehager enn banken kan si ja til. For å hindre at Husbanken blir en flaskehals i barnehageutbyggingen, er det tidligere gitt klarsignal for å utløse midler som skulle vært innvilget senere i år. Regjeringen vil dessuten foreslå at banken kan forskuttere

inntil 75 millioner av rammen for 1989, slik at vi unngår unødige forsinkelser på prosjekter som er planlagt.

Vi har satt oss som mål å få frem barnehagetilbud til alle ved århundreskiftet. Det betyr at det fortsatt vil være mange barn som i årene fremover ikke vil få et tilbud. De store forsinkelsene på 80-tallet gjør at vi står overfor en trist situasjon for mange, mange småbarnsfamilier. De mange som venter, har et krav på å bli hørt. For å komme dem i møte, må vi legge oss på en nøktern standard både hva gjelder teknisk utforming og bemanning. Vi må ikke stoppe når vi har tatt hensyn til de barna som har plass og til de som arbeider i barnehagene. Vi har et like stort ansvar for de barna som står i kø og som ikke får dette tilbudet.

Derfor må vi i tillegg mobilisere det vi kan av krefter for å utløse ideer og finne best mulige svar på et skrikende behov. Jeg ser det som en stor utfordring for oss alle, for vår organisasjon, for kvinnebegelsen, for frivillige organisasjoner. Kunne vi ikke i dette året vi nå går inn i ta mål av oss til en ekstra-innsats for å ligge foran barnehagemeldingen ?

La oss spørre: Hva står i veien for flere plasser for flere barn ? La oss være pågående, utnytte alle muligheter, be om dispensasjon og forsøksvirksomhet for at det virkelig kan blomstre opp nye tilbud !

Mange lokaler som i dag bare brukes på kveldstid, kan utnyttes bedre, bl a til barnehager. Dette gjelder også for mange private hjem. Familiebarnehager kan mange steder være et godt alternativ. Her inviterer Regjeringen til å gå nye veier, og vi skal gjøre det lettere ved å forenkle saksbehandlingen og gjennomgå regelverket.

Vi vil følge opp barnehagemeldingen og foreslå at det ikke lenger skal være nødvendig at fylkesmannen godkjenner kommunale barnehager. Private barnehager skal fortsatt godkjennes, ikke av staten, men av kommunene.

Vi vil endre dagens regelverk. Normene om et bestemt areal pr barn skal bli enklere, og de skal nå være veiledende.

Vi vil nå sette tidsfrister for behandlingen i de ulike organer som skal godkjenne barnehagebygg. De skal i dag godkjennes etter Plan- og bygningsloven, Arbeidsmiljøloven og helselovgivningen. Hvis vi f eks setter en frist for behandlingen på 2 måneder, vil det kunne gi en raskere behandling enn i dag. All saksbehandling vil kunne skje i den enkelte kommune.

Mangel på personale har også vært en bremse i arbeidet med å skaffe flere barnehageplasser. I år har søknadene til førskolelærerstudiet tatt seg kraftig opp. Det er nesten dobbelt så mange som begynner på studiet i høst i forhold til de siste årene. (1150 mot 6-700).

Vi er betenkt over tendenser til å øke bemanningen og kostnadene i eksisterende barnehager, ut over de normer dagens regelverk setter. Vi må heller spørre oss om vi utnytter den samlede kapasiteten godt nok. Vi trenger alt vi har av penger og personale til å gi et godt tilbud til flest mulig barn.

Vi vet ikke hvor langt over den standarden som er satt, dagens barnehager ligger. Kanskje er det også her en mulighet til å gi flere barn plass uten at det må investeres mer, verken i bygninger eller personale? Forbruker og administrasjonsdepartementet vil derfor be fylkesmennene om nærmere å kartlegge hele situasjonen.

Forbruker- og administrasjonsdepartementet har også satt igang arbeidet med å klargjøre og styrke assistentenes yrkesrolle, og vi vil starte et program for lederopplæring i barnehagene.

Vi må spørre oss om vi kan utnytte de ansatte på en bedre måte. Vi må i større grad bruke førskolelærerne som de spesialister de er, i en lederfunksjon overfor andre grupper med kortere opplæring.

Ved siden av dette bør vi stimulere sterkere ordningen med familiebarnehager. Barnehageloven åpner for denne muligheten og enkelte kommuner har arbeidet aktivt for å bruke en slik form.

Vi vil nå gå igjennom retningslinjene for familie-barnehagene med sikte på en modernisering og forenkling. Det bør være mulig å bruke denne barnehageformen også i andre lokaler enn private hjem. Grendehus, Folkets Hus, foreningslokaler hvor det er vanskelig å starte en vanlig barnehage, kan likevel utnyttes som familiebarnehage. Vi bør ikke bare knytte denne formen opp til private hjem.

Slik kan vi åpne for alternativer som bringer dagmamma-ordningen inn i mer ordnede former. For de som arbeider som dagmammaer vil dette være en fordel, med tanke på sykdom og pensjonsalder. For foreldrene vil også slike ordninger ofte gi større trygghet.

På denne måten ønsker vi å utløse lokale krefter, med staten som en oppdragsgiver og aktiv støttespiller.

Etter debatten i Fredagsforum fikk jeg et brev fra noen foreldre i Vikna i Nord-Trøndelag. De fortalte at de var igang med å starte barnehage og håper på støtte til det. De har fått bruke et klasserom på skolen, som sto ubrukt. Kommunen har ikke planer om å starte barnehage i denne bygda, og foreldrene har derfor tatt eget initiativ. De forteller i brevet at "noen i kommunen ikke ser med blide øyne på dette " og at de derfor har møtte noe motbør.

Vi må støtte slike initiativ, ikke motarbeide dem.

I arbeidet fram mot full barnehagedekning trenger vi alle gode krefter. Når organisasjoner, bedrifter eller foreldregrupper ønsker å bygge og drive barnehage, hilser vi dette velkommen. Slik kan vi også benytte eksisterende lokaler til barnehager, og sette ytterligere fart i utbyggingen, ikke minst i samarbeide med lokale organisasjoner. Samvirkeideene har lange tradisjoner i arbeiderbevegelsen. Det folk har gjort er å se problemer i hverdagen og spørre seg hva vi kan gjøre for å løse dem.